

Ахсынньым 8 күнүгэр Дьоксуускайга Гуманитарнай институт муһуьахтыыр сэлэлтлэр Саха республикатын бааһынай хаһайыстыбаларын уонна киһилэр кооперативтарын учарата суох VI конференциялара буолаччы ааста. Маныа кыттыамна ыаллылар: улуустарга кэлбит баһаылар куоластнах 90 делегат, Тьа хаһайыстыбатын уонна собогуонга министерствотын эһиьттээх үлэийттэрэ, отделларын начальниктара, ведомствоннай тэриьттэлэр сэлэйааччылар, СР Правительствотын Председителин солбуйааччы Н. Н. Долгинин, Тьа хаһайыстыбатын уонна собогуонга министр Э. А. Борисов, Ил Түмэи депутаты Ф. Г. Охлопков, Сир комитетин председателэ Н. О. Нахомов, экономической наука доктору В. Р. Дьарбисов.

Тордуйуунон, сайнлантаанын барь отгуун коудууха, убуун нэнэлдүүххэ, снра бнрлэххэ. Банынай хаһаайчмыбаларыгэр племенной хаһаайчмыбалары, ндрлары тэрийнчн бөрүүххэ, тобонн хааччутаанын суох онорууха, искусственный спонмализион тунсарыха, конгитоххэ.

Боспінниця, туттарыялар бородууксуна сымната орус аыра. Тга джонуи миннык соралои дьадайыга тьер-пору. Биар байтанык сүөһүгэ биар үчүгү кыыгыгы сону ылабыккы, техника түүрт нөлүбүгэ да кэлбэт. Сыйында чуолкай политика паада.

Алтайн аймаг, Төв хавийн амьтат уунаа согогтоон-
ка министерство хавийн амьтат уунаа бар жургуу тэн-
гэ тутара эрийнлэр. Бидний уунаа сэтх хавийн
амьтат уунаа бидний бодомт сүх буулза. Тибет-
рийн амьтат уунаа өгөрөөчлүүлэ тэгтэ эрх үлэ-
хлэбт динр сүхлэ. Вородуунсуйа 70 биднийн
амьтат уунаа тибетийн сектор биднэлэр. Ону
уунуулза.

СР Правительствинин Председатели солбуулаачы Н. Н. ДОЛГИННИН хабааымынаадын, бас билги бари формаларын, ол пингэр бааынааи уюна кеткх хабааынастыбдары эмие ойүүлэрин урутаан балдыктатк. Велегин хабааынастыбдарга дымаа туруга оло муштатктер үлэллэр дьон тус ынахтариттан тутулуугаадын сапатта. Тыл хабааынастыбатыр эбии үбү булууга араас аарышкыр көрдөшлөр. Производствонун сайынаарыма сага суоалары тибулууга үнө барар. Кыра хабааынастыбдарга инни-техникамы, ылахааттарга технологияны көптөгүткэ көмө ойгобуллар, нооперациялааымага хайысха ылааллар. Итинтен салтам Правительство Председатели солбуулаачы дотиджа кэин 1999 снл тохусунуу бастама күнүгөр джир, ол ылаааынастыбдарга, снл саралашкытк төмүүгө эришкөрдө.

Бу пленарный конференция «Саха фермер» ассоциация президенти таптыгы кишир. Майна икки кандидатура туруруллар. «Сахаларообье» ГУП генералнай директорун Гаврил Гаврильевич Сивцев уонна «Барты» баайынай хаһаайыстыбатын баайылыгы, Иердыас хаһаайыстыбатынык Егор Семенович Николаев кандидатуралара. Кистэлэн куластааһынан баайлар үтүө ахсаанынан Г. Г. СИВЦЕВ майам, «Саха фермер» государственной-кооперативной ассоциация (ГКА) президенти таптыгына. Вице-президентиэ Гаврил улууһун «Тирэх» кооператив председатели Семен Алексеевич Кузьмин быыбардыныа. Ассоциация саялататын даяныны 50 бырыһыаны республика баайынай хаһаайыстыбаларыттан кириэр устууостан, 50 бырыһыаны Тыа хаһаайыстыбатын уонна соҕотуона министриэста уйууалларыгар эти кирибэтэ кыалыныа.

Конференция 1999 сэл олунгуй ыйга булуурхатаах Россиягады АККОР X съезитэр үс делегаты талбыттан биирдэстэрэ бийиги улаустан буулла, ол — Иван Петрович Цыномарев.

Ийнэс күн дөдөттары министр Е. А. БОРИСОВ көрүстө. Окуучу бородуужуяны соботуонкалайып, батарына уюна төлөтүү боппуруустарыгар дыалабыа көсөтүн таштылыныа. Удуустар уюна нуорат ийнэсэ тым хайаагыстабатынан дыарыктанар, хааччылар төрүтөлөр, ведомствалар бастобингэллөрө кыттылдах нууныа буолла. Оппо республикага тым сиргэр общественнай-политическай төрүтөнн төрүтөр туһуна Е. А. Борисов боппуруоту түрүрдө. Төрүтөнн төрүтүн бипр санаанан ылылыныа. Устааба бигэрэниа, бу хамсаайыа председателинэ министр Е. А. БОРИСОВ быйбардыана уюна 15 күнлэх координационнай собит таллыныа. Оппо билиги удуустан Н. Д. ПОИСЕЕВ иипрдө.

улууствары баанывал ханайыстыбаларын ассоциацияларын председател, тиз ханайыстыбатын управленийтин начальнигын солбуйааччы, делегат.

Атмийн гүтэхх, бидний электрэнергия саяан-
тын төлбүрдэри туһанаачыларга голорү тэлэтүү
сийн олэхх кшрэр. Ити туһунаа СР энергетикада
уонда отукка министр Франц Гробман илтишнэрдэ.
РФ государственнай программатын бийытынан,
2000 сыла бари туһанаачылар электрэнергия бой-
цо турар саяанатан төлүүр буюуохтара.

Уурагддаг хэс бигрддэг регионист нэгдлийнхэнд тарифтар мунгуутуур тайлбарыг бичигдүүлжээ. Саамой цырата бэйгдэ гуурай сыана 50, өтгөн саамий мунгура 100 бяралддан буулахад, Төмөрбилэгэ дүн эгтөөхэ, Чукоткада—50 уонна 168, Магаданга—25 уонна 51, Приморска—35 уонна 80, Москвада—20 уонна 52. Саха сирин нэгдлийнхэндтэр сага тарифтары республикатаары энергия комиссиата бичида. Ол нини 1999 сыда полук политикатын турууан СР сокуона ылаамактаах. Оччогуна эрэ энергетика предпривателарытар үөрүдэр чөлөөтхөр хэсгэйдэрэ билддэг.

Билгийн республикад 1 кат/час ийн нуурууса 25, отгон тиа сиргэр 13 харчы төлөөр, Стационар-
най электрическэй билитэлэх уонна элект-
роэнергияни салгытылар дымалгэ төлөбүр
— 22 харчы. Тарифка өбиллэ сыманад 20 бырыһаан-
наах нолуок өбиллэр. Ол түмүгөр биллгин наах үлсэ
кат/час ийн 30 харчыны төлүүр. Сана тариф салмий
алын көөнөйө (нолуок калларон туран) 37 харчы
буолуора. Тариф сыанага үрдөөһинэ тиа сиргэр ор-
дук биллэбэр. Ол эрээри онно даарыа электрическэй
билитэлэх дымалэххэр 24 харчыны төлүүхтөр.

ДЬОКУУСКОЙ. Ахисынны 17 хүүхдэр Ада дайду байгыннай историктатгар уошша ветеринар дынгаларыгар республикатаары тэрийэр комитет мушшада буолда. Ошоо СР вице-премьера Александр Аксёнов председателэго.

Мушлахха «СР ветераннарга збиа хячэттиллэр тус- тариана» сокуон байнал олус мэдтөхүүн тутуулау- бутэ бэлэттиинэ. Сыл сагсататар ветераннарга уонна инбэлиттөргө нэрүллүбүт хячэттиллэргө нэс 58,7 мэд. солк. збит буолуларина, 11 айта араас нөрүгүөн 36,3 мэд. солк. аро төлөтөн. Ахсыннаа 15 күһүмүдэ турутунай коммунальсий өгөдөргө нэс 75,6 мэд. солк., электроэнергията 9,3 мэд., оттор наскэ 23,6 мэд., уу- га 3,5 мэд., газга 2,9 мэд. уонна айына төлүбүүтэ 18,3 мэд. мушхулуунна. Сир ахсын ветераннарга хяч- чыйар маарыйылар, мушхуктар уонна долбуурдар сабыллыахылар. Тымэ ветераннарыгар, ардыгар сэрэп пэттыллахтарытар даҕаны бөхсө эмэ нөрүллүбүт.

Бу бонхуурог байхад өдрийн 1 кундугар На Түмэн Бөрөстэйнхэнээр мээтэтигэр көрдүлүбүтэ. Оттог атырдах мыйн 11 кундугар СР Правительствотын «1998 сылта ветераннары, пилотинтэри уонна мэлтэх халччыллыынаах СР пилотиннэнтэи үлээлээбэт арагатын социальнай программатын олоххо килэрин дьаааларын туһунаа» уурааца ызыллыбыта. Хомойох ийин, Үн, Доруобуйа хариастылын уонна Материальнай ресурсаларга, эргизгэ, транспорта уонна сибээскэ министрестовлар ити уурааца тодорботулар.

Төрийнхэр комитет ветераннарга социальнай ойбул тулуйнаг программа огуе мөлтөхүүк толорууларын тулуйнаг СР Президенигэр уонна Правительствотын Председателигэр официальнойдык ийнгиингөргө быһаарда. Ону тэҥэ туһаамнаах министрдар экингиингэстэниг тулуйнаг бодуурос тулар.

САНКТ-ПЕТЕРБУРГ. Манна 1990—1992 сс. төрүүх ололорго фигурнай хангилалынга куорат абадас күрэхтэһингэ үүсүмүтэнэ. Москва, Санкт-Петербург курдук фигурнай хангилалын бэлдэр охсуолаларын ниялэсчэччилэрин сэргэ аян бастаан Дьоккусуэй эдэр спортсмэннара эмгэ нэтиһиньылэ.

Төлө да республика тас өтүгүр бастагы сымалыра-
буогуш ийи, кунарага суох кыттынылар. Ол кур-
дун, куорат 33 М-дөөх оһуогуштын 2 кылаанын үөр-
эччигэ Кэли Стручков уолаттарга үһүс миэстэни
ылла. Кунарага суох өйдөбүлү Тэни Соколова, Дани
Егорова, Дана Румишцелэ уонна Ира Егорова хаа-
лардылар. Кинилэр бары үһүс сыллары «Элдэй Вое-
н» кыттыга дырыстынылар. Билигин кинилэри
Санкт-Петербург оһуогуштын интэлиэччигэ спорт
миэстара Александр Пискарёв эрийбэр.

СҮГҮРҮЙЭР КИҢИМ ЭТЭ

Геооргий Митрофанович, миниттөн суурбачча сай
ада буолан, талбаанын кыра ардахына тахпыттн—
ол улуу Доромитон «Денисов» талчаныахтыг тал-
баастаасты «Лабан» дини кенигэрэ өссө сэрне пи-
ниэ тахсытаа итэ:

Арвантөн тасгараг үүргээс,
Ангалаах буур сирн үрдүгн
Хирэ тынн кырыгтаах двамана
Харааран-санкыйан көңүтэ,
Санаата муниустан түмүлөн

Саргылаах сахтарын өйдүөгү...—диген поэ-
манын, хойоону өчтөгөөгүй ахсарбатах
аро сибиленигэ дээрн чуолкайдяк өйдөөн
г. Оттон ити поэмага киһи үйүлбэтин
эосмическай строкалары млан көрүбүтү

На воздушном океане,
Без руля и без ветрил,
Тихо плавают в тумане
Хоры стройные светил.
Средь полей необозримых
В небе ходят без следа,
Облаков неуловимых
Водокишстые стада...
Час раслуки, час свиданья—
Им ни радость, ни печаль;
Им в грядущем нет желанья
И прошедшего не жаль...

Дьэ итиннэ сахалыы тылбаастыт маанык бигэрбит:

Салттай байдал үстүна,
Сай гүдэн оргогунан
Эбэх дымн суудастар
Эрднэт суох үстэллэр,
Харах ыбат кыйааринан,
Халлаан киллэм хонугунан
Дураа-дварцаа былаттар
Суолд суохтун хаамсаллар.
Корсүхэртэ үрбэттэр,
Арахсара санныйбаттар,
Кэлэр кэмгэ багарбаттар,
Ласныт сады аһыбаттар...

4. Үүсүүбэлэн сүрдэтэр атан талбаастыт майна, кирнэстэн рёма уонна сүһүөхтэр тутууулубитактар, өдөрбөтөр, диэн тил рифмаласпат диэн, бадар, тутуууор сөтөөхс эркэри, мин минтан ордук уранымык, де дынгач толору блэрэрдик бэргэниик талбаастыыр атан кыах бавриин амайан бүлбанин...

Тылбааччытың ила бөлүктөн кытты 1960 сыллаах күнүн Москвада үөрөнө сыйдыан билсебитим; командировкада бара сыйдыан бичитти Литературнай институттун уонсайыгар түспүт этэ—бичигини эмне иччө бастах олорор Николай Табынча көрүһүнүөртэбита. Кини муну ол сырмытыгар Мяо Цзэдун хобосиһирун тылбаастарыан кыра кинигетини уонна эбэн поэта Николай Тарбүһүн айымныларыан сахалык саһардан «Күнү таптыбын» дигэн кинигэни таһаартар-бичтын бөлөхтөлөбүтэ. Бичити байа-байабыттан бар-кө сөбүлөһ, биргэ батымкалаһиан сыйдыталабыһыт, мун «Күнү таптыбын» кинигетин сөбүлэһ рецензия суруйбуһиу 1961 сыллаахха «Хотугу сулуус» сурунаал бастама күмүрүгэр бичээттэбүттэ. «Якутское стихосложение» дигэн кандидатскай үлэтин бүтүрбүт этэ, ол рукоһиһиан савнадыан этээр дигэн аах-тарбыта (1963 сыллаахха эр кинигэни бичээттэм-мита). Үөрөх кэмтир ому аада олорон өссө сэмэлэһэн турардаахпын. Мин кини тылбааччыт, поэт уонна ли-тературовед ученай быһамытынан кэлэ, дариһ би-лиһини-көрүүтүн сөбүрүм. Халым таастаах ачыкыты-нан тургустардык көрө-көрө элбэһи сөбүргинэр. Кини саха улуу поэта Иван Арбита хобосиһирун бөбүүдээх эрдэхтиһиэ кастаан уура сыйдыбыт бичити ли-тературабыт нинигэр мунтура билиһибэт хлаһаа үтүө-дөөх. Арбита ситэтэ суох сөбүдүтүк реабилитациялам-мытын кэлэ даһаны, суос-сөбүдүтүк экзэмплярдаах рукоһиһтары сүтэрэн, аахайбакка сэмэлэһэн кэби-һиэхтэ дигэн куттаһан (Арбита автопортретын «Кыһыһа» бачээттин иһин баран сүтэрбүтүртүһ-дүһсөһөн), күһнээх таһарада быһтарбакка сыһар-быһан иһиһи доторо, наука доктора Н. В. Емельянов уонна кыһа Висторин Георгиевска бачээттэт дигэн

СРС СУРУВААЧЫЛАРЫН СОЮБУН ЧИЛИЭНЭ,
ТАЛААННААХ ТЫЛБААСЧЫТ, УЧЕНАЙ
Г. М. ВАСИЛЬЕВ 90 СААБЫН ТУОЛУУТУГАР

мнэхэ нтэрэйи биэрбиттэрэ: арай таһаарга Руфои
чынына буоллар кинихэ биэрэххэ сон этэ диэби-
тин мнэхэ тиэрдбиттэрэ. Ол аата, дэригиник сүү-
рүйэр аҕа таһаарыһам олуон да кинигэр мнэхэ эр-
лий сүтөрбөтөх эбит... Ол доторун хоһооннорун ойу-
тун ааҕа-ааҕа олус хайгыыр буолара:

Аригы түүлүр озустан
Албын айналганга сайнарабын,
Атарым аннытар озутулар

Айбат орогдойоох санааларын...—дигн ваада-ваада «Генеральный уурбарас буюмбай дол?»—дигнэ. Ийдэринэ, ачыкытан устан агар нэлитисэн тутан олорон хаштайа түнээт тайнырагчмы күлэрэ. Төгү-рүктүгү маанай саройддоо, оттон уусуогууан кыра согуус эрээр, бэйэтэнгэр сөн этгээх-синиваах ат дээх са киби өтэ, ону Николай Габышев, бэйэтэ бөдөн уюуна кууэтээх киби, Дьөгүөр хайаан да нэлитисэр маатаанах буюулохтоох дигнэ. Бүэс уонуу сана аһан эрэр өтэ да, биш кишингэнгэр аот алюблениого ста-рика» дигн суруйбугун—оччотодоуга мин, мардым да, оюнньор курдук саныырым, оттон балагын 50-иэх дьону отой оролор курдук амыыра көрөбүн. Биһэрэ киби, бэйэтэнгэр баарын үрдүнэн эвэдьи атын дьонтон, маалартан көрдөөн эбии-сабына сымдыар киби түһунан көрдөөх көпсөөннөөх буюлбута. Мин ону өлүс сөбүгүү испобитим—сахаларга онуук хараа көмэдьиллээх дьоннор биэр буюулааччылар. Ол сабана «Нымы» хаймат, арааба, сатирической көпсөөннөөх бы-һылааба, сабыааах конкурс бөллөрбөтүнгэр ити ки-ин көпсөөн сүһүбүнэ лэкиэн тус-тусна көпсөөн су-руйан онно биэрээх буюлбуннунт—«Некэн» рестора-на олорон мин тутусуунуук. Ос киһирбэх киби мин сөччө далайы хастаабат эолтөх согуус «Курулбаа» дигн аттаах дьөгүс көпсөөн суруйа охсон ыһынатын тахсыбыта, өссө биһирэбил биһэмийдэ тигистим быһылааба (киһиргээтин дуу?), оттон киби бөкүой-дизматим дигн суруйбатаба. Итинник нугас ыһмаа-һаахытын өссө минник суруса туһулуур (эриятэн түбүн үчүгэй да буючардаах киби өтө!); «Семен! Так хотелось видеть тебя—не застал. Впрочем, очень бла-годарен за твою психоинтеллектуальную аккуратность в выполнении заказа. Жаль, этого не сумел до сих пор выразить. Остаётся сказать, что тусковани олус үчүгэй-дик сапыбын. Корешоох дьы. Всегда твой Георгий Васильевич. Доброго пути, 10 я. 18. 9. 61».

Сайын дөддүбэр кэлэ сыдыан баран үөрэххэлэр Москвадан иһэн аарастарын буолуо—Дьоккуускайдаары «Лена» састивницада кэбитэ суох буолан биэрбисини уол оҕо аҕастарын ытарты күрүсайдан дуйулата сырыттарын буулаахтыа. Дьэ, ол туох саккаһын толорон итэччэ хайаанмыһанн букатын өйдөөбүнүлү. Аҕаһы эгин курдуу саккаһын кыларбыта буолуо.

Тытган Дьонуускайга кэлэхпинэ, кэлин хэлтүм
эра көрсүбөн кэстэтиһэр буюларбыт. Биирдэ Элээдэ
кытта дэстэтиһэр сымдыбынныа бэрэс ойдуубун. Ос-
со уонна уулуссага көрсөн баран түсүтү кылбар Сте-
пан Дадэсикинэаахха Попова-8 кылларэн Термонто-
тан тылбаастаабыт хоһооннорбун ааган инитиннар-
битим,—сүһүнүбөн, сии сөбүлээбэтэ, сүбэ-ама биэр-
битэ. Тэтэрээнииттэн көрдүхпүбэ, ити 1964 сыл са-
йаныгар абит. Онно киин «Шоот өлүүтэ» диир хоһоон
тылбааһыгар «попикнуи гордой голозой» диири мин
«хоһоо төбөтүм хоптуутта» диибинни ылымматара—
«бардам» дииэххэ дуу, «өркөн» дииэххэ дуу дэтэлэи
быран, уайатын да астымматара быһыммылааца, онтон
мин «өркөн» диигин талбыт элиэ. «Три пальмы» тыл-
бааһын ойодохугар «Настольно свободно, как это
необходимо, настольно точно, как это возможно» тыл-
баастаахха диир ким эрэ этиитин кайыл харайдаа-
һынан сүрөйбүтэ тэтэрээниһэр сымдыар.

Докуюускайга нэгөн хэлтм кэнэ (1973 сэл кэн-
нитин) ахитик прр-хор сфвртрн сччч керсү-
патахинг бшнылаага; нивни ксли силларга туой
мырытайар, мзнв салдыбат, нирбэт-тахсыбат кур-
дук өйдүүбүн. Сылдха да сатаабат буолуохтаах — Ку-

дагавартайдаахыг киринтигэдэхиингэ хытгысагымнан олуйн, Сүрүлгачылар союлтарын салалтатын өттүтөн киини туората сатыыр, арыт кырым харихтарынан да көрөр быһыылаахтара. Итинник өйдөөх, биллээх киин ол киринтикэро тодо кыбыххан хаалбытын сатаан санаадаһынны—туох эро дьоруостан да тобылтан халыан сөн, эмоциональнай сүөгү дьонсго онуук баар буолуохтаах. Бичиги ити боннуруоһу кэпсэтинбитигэр букатын таарыабаат этибит.

Оттон мин кишини познания саха аатырбыт тыл-
баастарынан—И. Арбита, Чапылдан, Дьуон Дьаҥы-
лы, Ф. Софронов—кэпкэлэригэр туруурар киһим: ки-
ни өнөрбүт тылбаастарынан олус бииррин астына аа-
ҕааччыбын—Лермонтов «Демона», Грибоедов «Ей-
мунпанчыта», Пушкин «Балдыксыт уонна балык ту-
һууна астуоруйата», Горький «Буурбайыт туһууна
ирэйдэ», Шекспир «Отелло», Гоголь «Ревизор»,
Майковский «Үчүгөй», «Теорь сөрүһүннэ туһууна нэс
тыл», Тарабукин «Күүн таатымбын», Мао Цзедун 18
хоһоону, Ходулов сүдөөттэн мэлдьи аҕар Пушкин
«Пантатынчыта», Ломоносов хоһоону, о. д. а. Ах-
тахха албах эбит—түмэн биир киһигэ өнөрөн таһаарар
киһи чаччы туһалаах, улахан суолталаах дьомолу буо-
лук ээ! Ломоносов «Звездам числа нет, бездн—дн»
диэн хоһоонун тылбаастаабытын наһаа да соҕо аах-
пытым—отуттан таһа сит астаҕа! Бэл нууччалары
архангелскай тыл-өс олус сөптөөхтүк бөрүлүбүт кур-
дук өйдүүбү, «Кымыа хаһыакка бөрүлүтөттөнүт ол
тылбааһы туох күөрөтүн баарай? Дьаһтыргиирим диэн
—итинник поэтический тыл мастара бэйэтэ тоҕо
биир да хоһоону суруйбута суохтуй?! Баҕар, архым-
бар баара буолук диң саныбын. Мин арай «Айхал
эйнэхэ, Айр Тайҕа!» диэн С. Зверев кытта ыттыгас
айымныларын эр билэбин. Ааттаах айымны, ол
гыһаң баран,—кыттыгас аата ыттыгас: киһи оҕоро
ойох буолубат дьаһат ыттыгас.

Отгон мяуцай метастайяларын, кинигэлэрин («Неукротимое стихосложение», «Живой родник») ыллахха, Георгий Митрофанович саха литературатын историктыгар, ону үөрэтпит-чиччийиниэ бэйэтин суолун-иннин тахчы биллэр-көстөр тына хаалларбыт киһи, «Живой родник» ааҕан көрүүн эрэ—бу нууччалары суруллубута дээннэтич, ырааһын, бипр тылыннан, урдун интеллектуальнай кииниэ. Тыла-ойо, стилэ, ардыгар уус-уран өмөрү курдук уобарастаан суруйбара—ааҕарга олус кэрэхсэбиллээх. Киин саха фольклорун үөрэтпитэ кылааста улаахан. Ити «Живой родник» диэн кинигэтиттар норуот чулуу ырыаһыттара, ролонхобуттара Абрамья—Кынат, Екатерина Иванова уонна Сергей Зверев тустарынан суруйуулары уус-уран өмөрү, литературнай дүһүннэрин (этирпит) уонна научнай чиччийин курдук холбуу тутан айттыахха сөн—ол курдук ылаһыарыаһылаах уран тылыннан суруллубуттар уонна олус кудуһхайдык ааҕылаллар. Ды, холбур, Сергей Зверев туһунан суруйарыгар иннин бэйэтин бэркэ биллэр өһөс соҕус харахтардаах, ол тынан бараң, кэскиллээх улуу дымаһын өкөрөөдөрүн толору өйдөөн ыаһы-быт уран тыла уураабыт дүлүүрдээх уонна үлэстү-биннаах үлэбитин быһыытынан көрдөрөр. Кини, дини биллиллээх литературовед, фольклорист-ученай уонна дьиникөөх иөөт киһи норуот сулу талаанын кытта хайдах курдук дьаныһан турар маһамылаахтык, тулуурдаахтык биһирэ үлэлэбитин үөрө-сөбүөххэ эрэ сөн—ол да киһи улаахан конкуренч бастагы биһирэмнээгэ тиксэбит «Айхал эһиэхэ, Аар Тайга!» курдук үтүөкөн поэма-тойук сурулууннаа. Абрамья—Кынат, Е. Иванова, С. Зверев ырыаларын, тойуктарын ис хоһооннору хайдах баарынан спрайһан нууччалары биэрбит (подстрочный) тылабаастара үрдүк таһымна өнөхүлүбүттэр. Бу барыта фольклору үөрэтэр, норуот уус-уран тылаахтарын кытта биһирэ үлэллэр алар фольклорист-ученайдарга болтооххай холбур буолуон сөн.

Георгий Васильев саха классиктары айымньыларыгар сыһаанга үһэйэр оруттэр көрүүлэргэр сөп түбөкөн сыһаа үктөнөн илбэт да буолабына, муну ону киин кэлин көннөрүмүтүң курдук өйдүүбүн. Онон маһык биир чулуу ученайбытыгар уонна тыл-баасчыт кэһиниытыгар сөптөөх объективнай сыһаман бэарар, киин тылбаастарын тусна киингэ өтөрөн таһаарыы литературабыт историятын таба сыһаа-дыар туруктааххытын туохулу аты. Итиннэ төрөөбүт Чурапчы улуусун салахтата эмнэ бодомтотутун ууруохтаах. Маһык дьон умнууга халдан суохтаахтар—күн-дьыл бүрүйбүт көмөөгүтүн ыраастаан, көм-көрдүн киһилэр кэмиллээх үтүө үлэлэрин, аастарын-суолларын тилиһиэрэ туруохтаах.

Суруйалчы С. РҮФОВ,
РФ уонка СР культуратын үтүөлүк үлөһитэ,
Эрилик Эриетин аатынан бириэмийэ лауреаты,
Чууашия уонна Кавказхетин Государственнай
бириэмийэлэрин лауреаты.

БАСТАКЫ БОРОДУУКСУНА БААР

ДЬОКУУСКАЙ. Хотугу Форум секретариата ахсынньы 16 күнүтөр республика бу поруоттар аһаардыларынааҕы тэрилтэбэ киирбитэ 5 сыла туолуутугар анаалыах пресс-конференцияны ыытта. Секретариат ситириилэх директора Николай Находкин уонна ХФ секретариатыгар (Айкородж, Аляска) СР бэрэстэбиитэлэ Александр Мигалкин тэрилтэ үлэтин күүсүнэн кэпсэтиһэр.

дандигн технологийн арианын тусгажлалт дэвсгэр хатуу
смахтар бордонуусуудыг бастай партиа аралы
данаа, Олдигэр булгангайг кыта тогоруулалт
балыгт салааг, салымнар баяра, балыг полубофрукта
уу, д. а. баалар. Дэвсгэр смахтар, билэрийн нурдук,
Эдигтэнтэ ууна Олөөнтэ үзэлмилэр, Олөөнтөөгү
смак табагтай астамар. Прессе-конференцида этил
дигитизир, кэмээс даван ХФ чөлүү түмүктэри биз
нэр баярламаларга үлэлмээ.

CIA.

